

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

bus in cap. 9. ad Hebræos, dicens: Tantum fuit peccatum nostrum, ut salvari non possemus aliquando, nisi nati essemus Filii Dei moreretur pro nobis. Leo Papa lerm. 1. de Nativ. Nisi esset verus Deus, non offerret remedium, & nisi esset homo verus, non preberet exemplum. Augustinus in Eucherio, cap. 8. Neque per ipsum liberemur unum mediator Dei & hominum, Christum Iesum, nisi esset & Deus. Cyrillus Alexand. lib. de fide ad Reginas: Propter peccata universorum peccatis, nequaquam fas magnum fuisse, si purus homo tantum extitisset. Basilus in illud Psalmi 48. Frater non redimis, reamet homo? Non (inquies) homo nudus, sed homo Deus Iesus Christus, qui solus pro nobis omnibus propitiationem dare potest. Denique D. Thomas in 3. ad Annibald. dist. 20. art. 3. Non potuit homo hominem aliter redimi, nisi per incarnationem & unionem aliquam persone divine. Quod magis explicat cap. 12. dist. 20. quæst. 1. art. 4. dicens: Ex parte Dei fuit alius modus possibilis nostre liberationis, quia eius potentia limitata non est, quem si elegisset, convenientissimum fuisse, ut tamen habuisset rationem redemptionis, sed liberationis tantum, quia liberatio non fuisse facta per solutionem peccati. Ergo juxta doctrinam D. Thomæ, & aliorum SS. Patrum, purus homo non potest Deo satisfacere ad æqualitatem pro peccatis aliorum, sed ad rationem satisfactionis exhibendam, requiritur necessarii homo Deus, seu persona divina, in natura contra habitens.

Probat secundò conclusio ratione desumpta ex infinitate offensa Deo irrogata, & finitate satisfactionis cujuscunque creature, quam pro præcedenti conclusione adduximus: sicut enim hæc ratio probat quod non possit quis satisfacere ad æqualitatem pro peccato mortali proprio; ita etiam & quod satisfacere nequeat pro peccatis mortalibus aliorum. Unde D. Thomas quotiescumque de hac materia tractat, semper hanc rationem adducit, ut patet in 3. sent. dist. 20. quæst. 1. art. 2. ubi sic dicitur: Ad hoc ut satisfactio esset condigna, oportebat quod habuisset rationem infinitam, quia peccatum pro quo fiebat satisfactio, habebat infinitatem quandam ex tribus. Primò ex improprietate status divine, inquam offensa fuerat per contemptum irredigentem; quando enim major est in quem peccatur, tanto est gravior culpa. Secundò ex bono quod per peccatum auferatur, quod est infinitum, scilicet ipse Deus, cui participatio sunt homines beati. Tertiò ex ipsa natura que corrupta erat, quæ quidem infinitatem quandam habuit, inquam in ea possunt supposita infinitum multipliciter rationem autem pura creatura non potest habere infinitam offensionem, & ideo nulla pura creatura poterat sufficiens satisfactionem facere. Id non minùs clarè expressit hic art. 2. ad 2. dicens: Peccatum contra Deum commissum, quando infinitatem habet ex infinitate divine majestatis, tanto enim offensa est gravior, quando major est illi in quem delinquitur; unde oportuit ad condignam satisfactionem, ut actus satisfaciens haberet efficaciam infinitam, quæ Dei & hominis existens. Ubi particula, Quandam, additur ad significandum, illam infinitatem malitiam peccati esse tantum mortalem, non physicam, non vero ad negandum infinitatem simpliciter: alioquin male inde inferret D. Thomas, opus esse satisfactione simpliciter infinita Christi Dei & hominum. Unde aliis in locis idem S. Doctor usurpat vocem, infinitum, sine addito diminutive, ut 1. 2. quæst. 1. art. 2. ubi ait: Poena proportionatur peccato: in peccato autem duo sunt, quorum unum est aversio ab incommutabili bono, quod est infinitum unde ex hac parte peccatum est infinitum.

Objicies primò contra primam conclusionem. Reddens personæ offensa totum quod abstulit per offensa, perfectà æqualitate satisfacit, ut constat in illo qui centum abstulit, & centum reddidit: At eliciens actum charitatis, reddit Deo totum quod illi abstulerat per peccatum: Ergo pro illo perfectà æqualitate ei satisfacit, Major videtur manifesta, Minor probatur. Homo per peccatum mortale abstulit à Deo rationem ultimi finis, solum quoad affectum: At eliciens actum charitatis, reddit Deo, quantum ad affectum, rationem ultimi finis: Ergo illi reddit totum quod abstulerat per peccatum mortale.

Respondeo distinguendo Majorem: Reddens personæ offensa totum quod abstulit per offensa, perfectà æqualitate satisfacit: si reddat totum quod abstulit, actu adæquante in valore gravitatem offensa, concedo Majorem. Actum non adæquante, nego Minorem. Similiter distinguo Minorem: eliciens actum charitatis, reddit Deo totum quod illi abstulerat per peccatum, actu non adæquante in valore gravitatem offensa, concedo Minorem: actu illam adæquante, nego Minorem, & Consequentiam.

Explicatur solutio: Duplex datur satisfactio, una pro re ablata, quæ vocatur restitutio: altera pro injuria illata, quæ dicitur propriè satisfactio: ad illam sufficit restitutio æquivalentis; ad hanc verò requiritur æqualitas valoris obsequii, cum gravitate injuriæ: unde si plebeius aliquid à Rege auferret per rapinam, & æquivalens restitueret, satisfaceret quidem pro re ablata, non tamen pro injuria illi irrogata, quantumcunque Rege subiceret, eo quod illius humiliatio in ratione satisfactionis, non adæquaret injuriæ gravitatem. Quia ergo actus charitatis, in ratione satisfactionis & obsequii, non est æqualis in valore cum gravitate offensa Deo per peccatum mortale irrogata: nam ista in genere moris est infinita simpliciter, ille verò habet valorem & bonitatem infinitam tantum objective, & secundum quid, ut in prima probatione conclusionis diximus; hinc fit, quod licet actus charitatis affectivè reddat Deo totum quod peccator affectivè illi abstulit per peccatum, non potest tamen dici sufficiens satisfactio, sed duntaxat sufficiens restitutio.

Objicies secundò: Si purus homo non posset pro peccato mortali proprio condignè satisfacere, maxime quia peccatum mortale est offensa Dei gravissima, & infinitè malitiæ & gravitatis, quam satisfactio puræ creature adæquare nequit: At hæc ratio non convincit de omni peccato mortali: Ergo saltem pro aliquo peccato mortali poterit pura creatura condignè satisfacere. Major patet ex supra dictis, Minor probatur. Possibile est peccatum mortale commissum cum ignorantia invincibili quod Deus offendatur per illud: Sed tale peccatum infinitæ gravitatis non est, cum non sit offensa Dei, ad quam requiritur quod voluntariè Deo irrogetur, subindeque quod homo cognoscat se Deum per talem actionem offendere. Ergo ratio nostram conclusionem probans, non convincit puram creaturam pro nullo peccato mortali posse condignè satisfacere.

19. Respondeo, concessâ Majori, negando Minorem, ad ejus probationem, in primis dico casum esse impossibilem: Tum quia repugnat dari ignorantiam invincibilem illius circumstantiæ in eo qui habet usum rationis sufficientem ad bene vel male operandum, nam sicut ille non potest ignorare invincibiliter quod non sit à se, sed ab aliquo alio superiori, ita nec quod debeat operari propter aliquod bonum particulare, subindeque quod operando propter bonum illud particulare non solum male operetur, sed etiam inferet injuriam ipsi summo bono. Tum etiam, quia cum omnis peccans mortaliter, Deum postponat creaturæ, & creaturam præferat Deo, ut in Tractatu de peccatis fusiè declaravimus, implicat quod aliquis peccet mortaliter, & tamen ignoret invincibiliter quod Deo tali peccato graviter offendantur. Sed quidquid sit de illa hypothese.

Respondeo secundò, pro peccato, nec condignam nec congruam posse satisfactionem exhiberi, quia omnis satisfactio propriè dicta respicit offensam; unde cum peccatum in suppositione facta commissum, non sit Dei offensæ, materia satisfactionis non est, & pro illo satisfieri nullatenus potest.

20. Obijciens tertio contra secundam conclusionem: Satisfactio puri hominis pro peccato mortali proprio, quia non est à ratione condignæ satisfactionis, quia non est à subiecto justificato per gratiam, idèque ab illo non potest condignitatem accipere: At satisfactio unius hominis pro alio, est à subiecto grato & dignificato per gratiam: Ergo potest esse condigna pro peccato mortali alieno.

Respondeo distinguendo Majorem: ly ex eo dicente causam sufficientem, concedo Majorem. Dicente causam unicam & necessariam negationis æqualitatis, in satisfaciente, pro culpa mortali propria, nego Majorem: & concessâ Minori, nego Consequentiam. Licet enim ad deficiendum à ratione condignæ satisfactionis, sit sufficiens causa defectus gratiæ in subiecto satisfaciente pro suo peccato mortali, non tamen est causa unica & necessaria: nam licet supponatur status gratiæ in subiecto satisfaciente, quia tamen dignitas & valor gratiæ, non adæquat gravitatem offensæ mortalis, exiat sufficiens ratio, ut homini per gratiam dignificato, negemus vires ad condignè satisfaciendum pro culpa mortali aliena.

22. Obijciens quartò: Meritum condignum gratiæ remittentis peccatum, est condigna satisfactio pro illo: Sed pura creatura potest, de potentia Dei absoluta, constitui aliorum caput in ordine gratiæ, illisque condignè mereri gratiam justificantem & à peccato mundantem: Ergo & condignè pro peccatis aliorum satisfacere. Minorem docuimus in

Tractatu de merito, eamque docent plures ex nostris Thomistis, præsertim Aravius 1.2. quæst. 114. art. 6. Marcus à Serra circa eundem articulum, & Joannes à S. Thoma ibidem disp. 31. art. 2. & in præsentis, disp. 1. art. 2. in solut. ad 6. Major autem, in qua est difficultas, probatur. Christus non aliâ ratione, nec aliter satisfecit pro peccatis nostris, quam nobis promerendo gratiam justificantem & peccata remittentem: Ergo meritum condignum gratiæ remittentis peccatum, est condigna satisfactio pro illo.

Confirmatur: Satisfacere condignè, est debitum ex offensâ contractum extinguere: Sed purus homo qui mereretur condignè aliis gratiam remissivam peccati, debitum ex offensâ contractum

A extinguere: Ergo condignè pro illa satisfacere. Respondeo ad objectionem, negando Majorem, ad ejus primam probationem, distinguo Antecedens: Christus non aliâ ratione, nec aliter satisfecit pro peccatis nostris, quam nobis merendo gratiam remissivam peccati: Per obsequia adæquantur imò excedentia gravitatem offensæ, concedo Antecedens. Per opera inferioris valoris ad gravitatem offensæ, nego Antecedens, & Consequentiam. Opera condignè meritoria gratiæ remissivæ esse mortalis, à puro homine elicita, non sunt æqualis valoris cum gravitate offensæ, & idè non sunt satisfactoria ad æqualitatem. Unde

Ad confirmationem, distinguo Majorem: Satisfacere condignè, est debitum ex offensâ contractum extinguere, ratione valoris adæquantis gravitatem injuriæ, concedo Majorem: ratione operationis meritorie termini cum offensâ repugnantem, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: purus homo de condigno mereretur aliis gratiam remissivam peccati, debitum ex offensâ contractum extinguere, ratione valoris æquantis gravitatem offensæ, nego Minorem. Meritorie causandorum, cum peccato mortali repugnantem primario sub ratione malitiæ, & secundario sub ratione offensæ, concedo Minorem, & nego Consequentiam. Itaque egregie illustrissimus Episcopus Osmensis tomo 1. in 3. p. disp. 2. §. 9. ubi legendum est.

§. III.

Corollaria præcedentis doctrinæ.

EX dictis inferes primò, hominem justum, & membrum Christi non posse condignè satisfacere pro culpa mortali propria, vel aliena: Nam hominis justis satisfactio, ex eo quod ab illo, quatenus est membrum Christi procedit, valorem infinitum non habet, sicut nec membrum ipsum per Verbum infinite sanctificatur, aut formâ aliquâ infinitâ afficitur: Ergo satisfactio hominis justis, etiam ut sit membrum Christi, manet inferior offensæ, & per consequens condigna satisfactio pro illa non est.

Inferes secundò, hominem purum existentem in gratia, posse de condigno satisfacere pro peccato veniali proprio vel alieno. Nam idè pro suo peccato mortali proprio vel alieno condignè satisfacere nequit, quia tale peccatum infinitum est in ratione offensæ: At peccatum veniale infinitæ gravitatis non est, sed levis offensæ, cum peccans venialiter non postponat Deum creatori, nec amicitiam ejus contempnat, sicut facit ille qui peccat mortaliter: Ergo purus homo potest pro peccato veniali, proprio, vel alieno, de condigno satisfacere.

Inferes tertio, qualiter sit necessaria Incarnatio: non enim est necessaria absolute, cum in opus ad extra, & opera Dei ad extra libera sint, & non necessaria Deo. Nec suppositione universali quia nullam cum universo condito necessitatem habet connexionem. Nec fuit necessaria simpliciter ad reparandum hominem à peccato, cum Deus aliis modis potuisset hominem separare, vel illi condonando injuriam per peccatum integram, vel acceptando satisfactionem ejusmodi qualem & imperfectam. Non fuit etiam necessaria ad condignè satisfaciendum pro peccato veniali, cum purus homo, ut diximus, pro illo condignam satisfactionem exhibere possit. Fuit ergo necessaria Incarnatio ad condignè satisfacere